
2

Aanbieding van de Klimaatnota

Aanbieding van de Klimaatnota

Aan de orde is **de aanbieding van de Klimaatnota**.

De voorzitter:

Aan de orde is de aanbieding van de Klimaatnota 2024. In dat kader geef ik graag het woord aan de minister.

Minister Hermans:

Voorzitter. Iedere dag werken we hard aan een betere, sterkere en schonere toekomst voor Nederland, aan een land waar het voor ons en generaties na ons fijn leven is, aan een land waarin we oog hebben voor onze impact op onze omgeving en onze planeet. De terechte waarschuwing van liefst 15.000 vooraanstaande wetenschappers vorige week benadrukte nog eens dat ons welzijn en onze gezondheid nu en in de toekomst onder druk staan. Zo hebben wij de wereld niet aangetroffen en zo willen we die ook niet doorgeven. Sterker nog, wij kunnen er iets aan doen. We zijn daarom met elkaar aan het werk om minder CO₂ uit te stoten en schonere energie op te wekken. Dat doen we niet om een percentage te halen, maar omdat we dit land beter door willen geven aan de generaties na ons. We moeten klaar zijn voor de groene toekomst, waarin we niet meer afhankelijk zijn van regimes waarvan we niet afhankelijk willen zijn. Daarom willen we in 2050 klimaat-neutraal zijn en daarvoor zijn we samen aan het werk.

Voorzitter. Ik sluit mijn ogen niet voor waar we nu staan. We doen op dit moment niet genoeg. Het PBL is daar heel duidelijk over. We liggen niet op koers om de doelen te halen. Daar maak ik me zorgen over. We gaan dus alternatieve maatregelen nemen, niet lukraak maar doordacht, om voor elkaar te krijgen wat we willen, namelijk dit land beter doorgeven, nu, de komende jaren en ook straks na 2030. We zijn namelijk niet klaar in 2030. Daarover voer ik op dit moment gesprekken in het kabinet.

Voor elkaar krijgen wat we voor elkaar willen krijgen vraagt meer dan alternatieve maatregelen. Want net als vorig jaar zegt het PBL: alles in de uitvoering moet goed gaan om het maximale eruit te halen. Dat niet alles perfect gaat als je zo'n verandering doormaakt, is logisch. We zullen met elkaar dus verschillende dingen tegelijkertijd moeten doen: alternatieve maatregelen nemen en in de uitvoering belemmeringen oplossen. Want het succes van onze verduurzaming van de afgelopen jaren heeft ook een keerzijde. Neem het volle stroomnet. We verduurzamen harder dan onze infrastructuur kan bijbenen. Vaak duren onze procedures te lang, waardoor we ook niet snel bij kunnen bouwen. Daarom gaan we nu direct een aantal dingen doen. Zo maken we een standaardaanpak voor het realiseren van transformatorhuisjes in gemeenten, pakken we door in het verkorten van beroepsprocedures en zorgen we dat er sneller onderzoek gedaan kan worden op plekken waar we een energieproject willen realiseren.

Voorzitter. We willen duurzame en schonere alternatieven voor gas, voor vieze en vervuilende industrie, voor diesel-auto's, voor vrachtwagens en voor de landbouw. Die alter-

natieven worden nu bedacht en gemaakt. Dagelijks zie ik hoe bedrijven, groot en klein, en mensen thuis, alle mensen in Nederland, bereid zijn om mee te denken en mee te doen. Hoe bedrijven stappen zetten in schonere processen en producten. Hoe zij kansen zien, investeren en voorop willen lopen. We maken verpakkingen van schone grondstoffen. We produceren warmtepompen. We maken de fundering voor windmolens op zee voor de hele wereld. Het zijn de momenten waarop ons kleine land groot is en ik trots ben op wat ik zie, op wat we doen en op wat we voor elkaar krijgen met elkaar. Ik ben dus optimistisch, maar niet naïef. Ik weet dus ook: hiermee zijn we er nog niet. We zetten stappen en dat betekent dat we langzaam kunnen afbouwen. Maar nu in één keer met alles stoppen wat we straks niet meer willen, gaat niet. Dan valt ons land stil. Doorgaan met het afbouwen van wat we niet meer willen, moet onverminderd doorgaan.

Ik zie wel dat de tijd van de snelle winst, de eenvoudige keuzes en de oplossingen die we niet voelen voorbij is. Het is nu tijd dat we de plannen die we gemaakt hebben, echt omzetten in acties en daar de keuzes voor maken. Maar dan worden consequenties ook voelbaar en zichtbaar, soms heel letterlijk. Dat leidt ook tot de reflex, die ik heel goed begrijp, "als ik er maar geen last van heb", bijvoorbeeld als het gaat over de plek van een windmolen op land, over de plek waar kerncentrales moeten komen te staan of over de plek waar dat nieuwe hoogspanningsstation moet komen, of als het gaat over maatregelen die ons op de korte termijn iets kosten en pas op de lange termijn iets opleveren. Dat is soms lastig uit te leggen, zeker als je de gevolgen van de klimaatverandering niet per se direct zelf ervaart.

We moeten soms ook besluiten nemen en maatregelen treffen zonder dat we alles kunnen overzien. Daarmee nemen we soms risico's. Zo werkt dat in een transitie. Transitieperiodes en periodes van verandering kenmerken zich nu eenmaal door ongemak en onzekerheid. Zo werkt dat, ook bij mij. Maar het wakkert ook iets bij mij aan, want ik geloof dat we pionier kunnen zijn en voorop kunnen lopen. Ik zie dit elke dag gebeuren bij mijn werkbezoeken en in gesprekken: de durf, de vastberadenheid en de innovatie. Veranderen doen we door te doen. En als iets niet werkt of anders uitpakt dan gehoopt, passen we het aan en sturen we bij.

Ik ben ervan overtuigd dat, als we zo samen aan het werk gaan, we over 50 jaar terugkijken en naast onze trots op dijken en de microscoop, ook zo trots zijn op hoe wij deze klimaatopgave, deze energietransitie, samen hebben vormgegeven. We hebben geen keuze en we willen ook niet anders. Positief vooruit: dat is Nederland. Kijken naar wat er wel kan en dat gaan doen. Ik zal mij er elke dag maximaal voor inzetten. Zo bouwen we samen aan die sterkere, schonere toekomst van ons land.

Voorzitter. Op de weg daarnaartoe blijft het kabinet uiteraard elk jaar verantwoording afleggen met de Klimaatnota en de Energienota. Het is voor mij een grote eer om deze vandaag voor de eerste keer aan u te mogen aanbieden.

Dank u wel.

De voorzitter:

Ik dank de minister van Klimaat en Groene Groei voor het aanbieden van de Klimaatnota 2024. Het is de vijfde keer dat de Klimaatnota aan de Kamer wordt aangeboden. Dat gebeurt op grond van de Klimaatwet van 2019. Tegelijkertijd met de Klimaatnota ontvangt de Kamer ook de Klimaat- en Energieverkenning, de KEV, van het Planbureau voor de Leefomgeving. Deze KEV heeft in de Klimaatwet de expliciete rol gekregen om de voortgang van het klimaatbeleid te monitoren, waarmee die een belangrijk hulpmiddel is voor de Kamer om haar taken uit te voeren.

Ik stel voor deze nota in handen te stellen van de vaste Kamercommissie voor Klimaat en Groene Groei. De Kamer heeft in elk geval reeds besloten over deze Klimaatnota en over de KEV een plenair debat te voeren. Daar zien wij naar uit.

Tot zover dit programmaonderdeel. Dank aan de minister. Ik schors enkele minuten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.